

Buddhismens syn på pengar/rikedom – en berättelse

Jag får ofta frågor av skolelever (och andra) på vilka jag försöker skriva svar så gott jag kan. Jag är ingen expert men jag delar gärna med mig av det lilla jag kan och mina personliga erfarenheter. Man måste komma ihåg att det inte finns några svart-och-vita svar inom Theravada-Buddhismen och annan Buddhism utan allting är en blandning av svart och vitt.

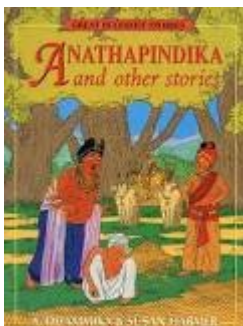

När jag svarar så har jag ingen fördömande eller auktoritär attityd men däremot så har jag rätt att vara kritisk och granskande som jag har lärt mig inom Theravada-Buddhismen (t.ex. från Buddhas tal till *Kalama*-folket och utforskande/undersökande inställning (*Vimamsa*) som tillhör *Iddhipada* en av de 37 förutsättningar att nå upplysningen)

De svar som jag ger är bara en syn hur en utövande Buddhist kan se på aktuella frågor som finns i vårt samhälle.

Anathapindika – en berättelse

På Buddhas tid levde en rik köpman som hete *Anathapindika*. Han blev en trogen lekmanlärjunge och donerade bland annat *Jetavana*-parken till Sanghan. Där lät han bygga ett kloster och Buddha tillbringade många monsunretreater där i *Rajagaha*.

Anathapindika (hans förnamn var *Sudatta*) var en omåttligt rik man, som en dag besökte staden *Rajagaha*. På grund av sin omfattande välgörenhet kallades han för ”De föräldralösas hjälpare” och ”de fattigas vän”. När han en dag fick höra talas om att Buddha befann sig i bambulunden nära staden, begav han sig dit för att träffa honom. Han ville ställa honom en fråga.

Buddha såg genast att den rike mannens hjärta var gott och rent och hälsade honom med stor vänlighet.

Anathapindika sa:

”Jag anser att du är en Buddha, den välsignade. Jag vill inte dölja någonting utan önskar öppna alla mina tankar för dig. Och då du har hört mina ord, vill du då råda mig vad jag skall göra?”

Mitt liv är fullt av arbete, och sedan jag nu har uppnått stor rikedom är jag omgiven av många förpliktelser. Men jag tycker om mitt arbete och arbetar flitigt. Många människor står i min tjänst och är beroende av att min verksamhet är lyckosam.

Nu har jag hört dina lärjungar prisa välsignelsen i att dra sig undan världen och världens oro. De säger att Buddha har givit upp kungarike och sitt arv, att han har funnit den rätta vägen och att han därmed givit hela världen ett exempel och en förebild för hur man uppnår *Nibbana/Nirvana*.

Mitt hjärta längtar efter att göra det som är gott och riktigt. Jag vill vara till glädje och välsignelse för mina medmänniskor.

Min fråga är om jag nu skall ge upp min rikedom, mitt hem och mina företag och liksom du gå ut i hemlösheten för att leva ett fromt liv?"

Buddha Svarade:

"Det fromma livets välsignelse är uppnåeligt för var och en som vandrar den ädla åttafaldiga vägen. Den som klamrar fast vid rikedom gör bättre i att kasta bort den än att låta den binda och förgifta ens sinne.

Men den som inte klamrar sig fast vid sina rikedomar utan använder dem på ett förnuftigt och rättfärdigt sätt, är till välsignelse för sina medmänniskor.

Förbli därför i din levnadsställning och verka med flit i ditt företag. Det är inte liv, rikedom och makt som gör människor till slavar, utan fastklamrandet vid livet, rikedomen och makten. De upplystas lära kräver inte att en människa skall gå ut i hemlösheten eller försaka världen om hon inte känner för att göra det.

Men det kräver av var och en att han eller hon befriar sig från illusionen om ett jag. Det kräver att hon/han renar sitt hjärta/sinne, att hon/hon utsläcker sina begär och att han/hon lever ett rättskaffens/hederligt liv.

Vad människor än gör, om de förbli i världen som konstnärer, köpmän, ämbetsmän osv. eller drar sig tillbaka för att hänge sitt liv i meditation, så låt dem alltid lägga hela sitt hjärta/sinne i sin uppgift. Låt dem vara flitiga och energiska.

Om de liknar Lotusblomman, som trots att den växer i vattnet förblir oberörd av vattnet, om de arbetar och strävar utan missunnsamhet/avundsjuka eller vrede, om de lever osjälviskt/ej egoistiskt liv och söker sanningen, så kommer glädje, frid och välsignelser att bo i deras sinnen."

*Anathapindik*as hjärta/sinnen fylldes med stor glädje vid Buddhas ord.

Vid ett annat tillfälle sade Buddha till *Anathapindika*, den store bankmannen, en av hans mest hängivna lärjungar som grundade det fina *Jetavana* klostret i *Savattha*, att en lekman som lever ett ordinärt familjeliv har fyra sorters lycka.

1. Den första glädjen är att åtnjuta ekonomisk trygghet eller tillräcklig förmögenhet, förvärvat på ärliga och rättmätiga sätt.
2. Den andra är att spendera den förmögenhet på sig själv, sin familj, sina vänner och släktingar och på förtjänstfulla gärningar.
3. Den tredje glädjen är att vara fri från skulder.
4. Den fjärde glädjen är att leva ett felfritt liv utan att göra något ont i tanke, ord eller handling.

Man måste notera här att tre av dessa saker är ekonomiska och att Buddha slutligen påminde bankiren att ekonomisk och materiell lycka inte är värt en sextondel, av den andliga lyckan som uppstår ur ett felfritt och gott liv.

(Från *Anguttara Nikaya*, 2 – 69 (Kåre Lie i Buddhism Nu, Nr. 4, 2010 – hänvisar till det som jag har skrivit ovan).

Av Buddha kan vi också lära att det finns fyra saker som är behjälpliga för en människa att lyckas i denna värld.

1. För det första bör man vara skicklig, effektiv, ärlig och energisk i vilket yrke man än utövar och kunna det väl (*utthana-sampada*).
2. För det andra bör man skydda sin inkomst/förmögenhet från tjuvar.
3. För det tredje bör man ha goda vänner som är trogna, lärda, rättskaffens, liberala och intelligenta, vilka kommer att hjälpa honom/henne längs den rätta vägen, bort från ondska. (Ni kan läsa mer om det på Tobias sida – **PDF-filen** – *Känna igen sanna och falska vänner* som Tobias har skrivit).
4. För det fjärde bör han/hon spendera lämpligt, i proportion till sin inkomst, varken för mycket eller för lite. Det vill säga, han/hon bör inte girigt hamstra.

Slutord

Från de exempel som givits ovan, kan man se att Buddha ansåg att ekonomisk välfärd är en förutsättning för mänsklig lycka, men att han inte erkände framgång som verklig och sann om den bara var världslig/materiell - utan andlig och moralisk grund.

Medan den uppmuntrar materiella framsteg, betonar Theravada-Buddhismen alltid utvecklingen av den moraliska (*Pancha Silas* – de fem etiska övningarna) och andliga karaktären för ett glatt, fridfullt sinne och förenöjt samhälle.

Om man vill studera vidare om Buddhas på ekonomi så kan man studera i *Cakkavattishanada sutta i Digha Nikaya*, Nr. 26, som handlar om hur fattigdom är orsak till omoral och kriminalitet.

Man kan också studera *Sigalovada Sutta* som bland annat handlar om de sex sätten att slösa sin rikedom.

Källor

Chr. Reventlow – Vad Buddha lärde (Larssons förlag).
Paul H. Köppler – So spricht Buddha.
W. Rahula – Det Buddha lärde.

Länkar som jag har använt:

www.Wikipedia.org

Dietmar Dh Kröhnert.

Malmö 6/8, 2013.

Min oumbärlige vän Tobias Heed tog denna bild i *Wat Sanghabaramee* den 4/8, 2013.

(Redigerad av Tobias Heed – augusti, 2013)

